

nyel való szabad rendelkezés korlátozásait megszüntetendőnek tartjuk. Úgyszintén a kihallgatáson teljes felszerelésben — esetleg lóháton — történő többszöri megjelenés nevetségessé tevő módszerében sem látunk alkalmas eszközt demokratikus honvédségünk fegyelmének fokozására. Ugyanígy nem tartjuk célszerűnek, hogy büntetésből soronkívül többször valakit szolgálatba vezényelnek, vagy bármely szolgálati munkát vele huzamosabb ideig végeztetnek.

A szabályzatszerkesztéshez még technikai szempontból volna egy-két elgondolásunk. Tartalomjegyzéken kívül legyen a szabályzathoz betűsoros tárgymutató. Ne legyen a szövegrészben utalás a szabályzat más pontjaira, hanem tömören címszavakban ismételjük meg azt a rendelkezést, amire esetleg sokkal körülményesebb módon utalnánk. Ne legyen az új szabályzatnak „Későbbben kerül kiadásra“ című melléklete.

Az új Szolgálati Szabályzat a honvédség alapvető szabályzata, fontos tehát, hogy minden tekintetben megfeleljen a demokratikus követelményeknek.

Móra László

A SVÁJCI MILICHADSEREG

1. Általában.

Az ország területe: 47.347 km²; lakosainak száma: 4,163.000; népsűrűsége: 101 km²-ként; országhatárának hossza: 184,5 km; hasznot-hajtó földfelülete: 33.637,7 km² = 71,7%; hasznot nem hajtó: 13.708,5 km² = 28,3%.

2. Véderőrendszere.

A svájci szövetségi hadsereg az általános védkötelezettségen alapuló tiszta milichadsereg. A katonai közigazgatást, a „kiképzőkart“ és az „erődök védőrségét“ kivéve, más alakulatot, vagy szervet állandó szolgálatban nem tartanak. Parancsnoksági törzsek és csapatok csak bizonyos, pár hétig tartó „iskolák és tanfolyamok“ megtartására kerülnek összeállításra.

A védkötelezettség:

a) személyes szolgálati kötelezettségből (kiképzési és tényleges szolgálatból) és

b) a katonai szolgálatra való alkalmatlanság, vagy a katonai szolgálattaljesítés elmulasztása esetén, a honvédelmi adókötelezettségből áll.

A hadkötelesség ideje:

Betöltött 19. 32. 33. 40. 41. 48. 52. életév.

A tábori hadseregben (13 év)	Honvédség- ben (Land- wehrben) (8 év)	Népfelkelés- ben (8 év)	Csak tisztek részére
--	--	-------------------------------	-------------------------

Összesen: 29 évfolyam.

Az egyes korcsoportokba való áttétel december 31-ével történik.

A *tényleges szolgálati időt* (az 1934. XI. 28-án életbeléptetett törvény alapján) az alábbi táblázat mutatja:

Fegyver- nem	1. Kiképzés az ujonc- iskolában, napokban	Ismétlő tanfolyamok			Ismétlő tanfolyamok			Összes szolg. idő, napokban
		száma	egyen- ként hány napos	össze- sen hány nap	száma	egyen- ként hány napos	össze- sen hány nap	
Gység	98	7	11	77	1	11	11	176
Lovság.	102	8	11	88	—	—	—	190
Tü.	88	7	14	98	1	11	11	197
Mű.	88	7	11	77	1	11	11	176
Rep.	74	7	13	98	1	11	11	183
Eü.	60	7	11	77	1	11	11	148
Áeü.	60	7	11	77	1	11	11	148
Ellátó.	60	7	11	77	1	11	11	148
Pc-os.	74	7	11	77	1	11	11	162
Vonat.	60	6	11	77	1	11	11	148

Megjegyzés: A tábori hadsereg csapattesteinek és alakulatainak állományát minden évben, a honvédségét minden második évben behívják „ismétlő tanfolyamba“. A tiszthelyetteseknek (altiszteknek) örmesertől fölfelé 12, lovassághoz tartozóknak 9 ismétlő tanfolyamot kell elvégezniük. A tábori hadsereg, a honvédség és a népfelkelés ama katonái, tisztesei és tiszthelyettesei felett, kik az illető évben katonai szolgálatot nem kötelesek teljesíteni, a községekben — zsoldmentesen — fegyverzeti és felszerelési ellenőrző szemlét tartanak.

A *kantonok* (a kantonok katonai közigazgatásai) *felállítják:* a tábori hadsereg és a honvédség gyalogszászlóaljait, valamint dragonyos (lovas) századait, továbbá a népfelkelés zászlóaljait, valamint a segéd-szolgálat alakulatait. Vezetik a nyilvántartást és ellenőrzik a hadkötelesség teljesítését. A kantonok által felállított csapatok és alakulatok tiszt-

jeit, valamint általában a gyalogos tiszteket maguk a kantonok nevezik ki. A Szövetség által kiadott előírásoknak megfelelő egyéni felszerelést — költségmegtérítés ellenében — a kantonok szerzik be a maguk csapat-estei és alakulatai részére.

Legfelsőbb hadvezetőség.

A hadügyet és a katonai közigazgatást a szövetségi tanács katonai bizottságának főnöke irányítja, a szövetségi tanács nevében. Felügyeletet gyakorol a kantonok katonai közigazgatása felett.

Szövetségi tanács.

A hadügyek főnöke (politikus, a kormány tagja).

Hadügyvezetőség (Departement de la guerre), központi vezérkari osztály és fegyvernemi felügyelők (egyenrangúak).

A kantonok katonai közigazgatása.

Hadtestek, hadosztályok törzsei, felállított csapatok.

Tanfolyamok, iskolák.

Honvédelmi bizottság (tanácskozó testület). Tagjai: a hadügyek főnöke, a vezérkari osztály főnöke, a hadtestparancsnokok, a gyalog-sági szemlélő.

A „*tábornokot*“ csak háborúban választja meg a szövetségi gyűlés.

Katonai területfelosztás.

1938 január 1-ig, a hadsereg átszervezéséig, az ország a 6 hadosztályának megfelelően, 6 kerületre oszlott. A kerületek határát úgy állapították meg, hogy egy-egy hadosztály valamennyi alakulata saját kerületének területéről egészülhessen ki.

Az 1938 január 1-ével végrehajtott átszervezéssel a dandárok egyrészének összevonásával 9 hadosztályt állítottak fel s így 1938 január 1. óta nem 6, hanem 9 katonai kerülete van Svájcnak.

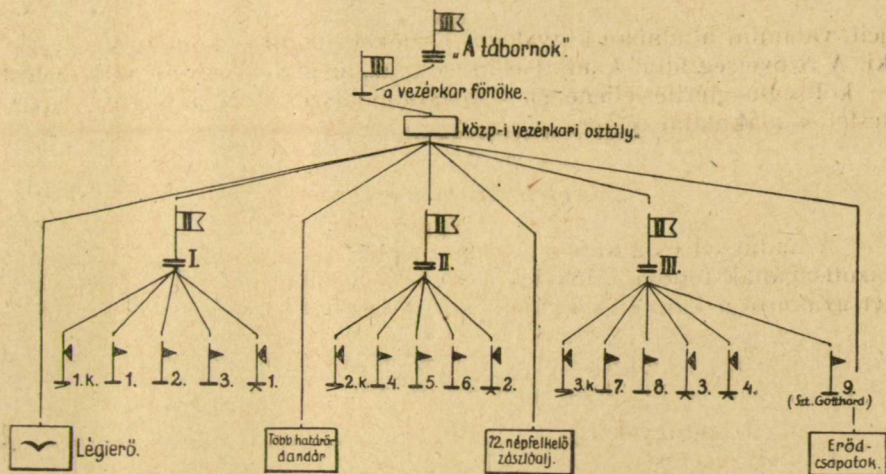
A hadsereg szervezete.

Tagozódása: központi vezérkari osztály, 3 hadtest-törzs, 9 gyaloghadosztály, 4 hegyidandár, 3 könnyűdandár (lovas, gyorsanmozgó és könnyű páncélos egységek), több határőrdandár, jelentős számú erőd-csoport és 77 népfölkelő zászlóalj.

A 9. hadosztály a szentgotthardi erődítmények védőrségét képezi. A 3., 8. és 9. hadosztály hegyi felszerelésű.

A *légierő* 1938 január 1-ével 3 ezredből és azok 7 osztályából állott, kb. 300 darab elsővonalbeli repülőgéppel.

Fenti adatok alapján a *mozgósított svájci hadsereg tagozódását és hadrendjét* sematikusán így ábrázolhatjuk:

A mozgósított hadsereg létszáma kb. 400.000 főre tehető.

Békelétszáma a csapatoknak tulajdonképpen nincsen. Csak a határvédelmi és az erődcsapatok vannak állandóan fegyverben.

Időnként (hadgyakorlatok idején) egyszerre két hadosztály is fegyverben lehet. Ilyenkor a svájci hadsereg békelétszáma 30.000—40.000 főre tehető.

1938 január 1-e előtt kb. csak 250 hivatásos tiszt teljesített szolgálatot, még pedig a vezérkar főnöke, a központi vezérkari osztály főnöke, a hadtest- és hadosztályparancsnokok, a fegyvernemi felügyelők és a kiképzőkar tisztjei.

A mozgósított hadsereg többi tisztje „militia tiszt”, kik minden egyéb tiszti szolgálati állást dandárparancsnoki állásig és a vezérkarban is betölthetnek.

Hivatásos tiszthelyettese (altisztje) a svájci hadseregnek csak kb. 50 fő volt. Az állandóan meg nem szállott erődök őrzésére kb. 220 fő erődőrt alkalmaztak.

1938 január 1. után: a fenti létszámok 30—40%-kal emelkedhettek.

Hadkiegészítés.

Minden hadosztály körlet 6 újonczó alkörletre oszlik. A hadkiegészítés szigorúan területi, csak a különleges alakulatok egészülnek ki területenkívüli sorozásokkal és behívásokkal.

A hátsó- és hámoslovakat főleg külföldről szerzik be. Egy központi lóbeszerző-osztály végzi a lóvásárlást, míg a lovak behajtását és belovaglását a berni lópóttelep intézi.

A lovasság tisztjei és tiszthelyettesei (altisztjei) egy-egy szolgálatra alkalmas lovat kötelesek tartani. A pótllovakat a lovastisztek és tiszthelyettesek becsült áruk 50%-áért megvásárolhatják. A fizetett árat az állam 10 év alatt részletekben visszatéríti.

Ruházat, felszerelés, fegyverzet.

A kincstári ruházat, egyéni felszerelés és fegyverzet az egész hadkötelesség idejére a katonai szolgálatra kötelezetteknel marad. Azok meglétét évenként egyszer a behívás után, a be nem hívottakat illetően „ellenőrzési szemlék”-en ellenőrzik.

Kiképzés.

A legénység szolgálati idejét a már közölt táblázat tartalmazza. A tiszthelyetteseknek és a tiszteknek a legénységnél jóval több iskolát és tanfolyamot kell végezniök.

Az iskolák és tanfolyamok (a bevonulásra és elbocsátásra szánt idő leszámítása nélküli) időtartama napokban:

I s k o l a	Gya- logság	Lo- vasság	Tűzér- ség	Mű- szaki csapat	Repü- lő csapat	Egészség- ügyi és állat- egészség- ügyi csapat	Ellátó szol- gálat	Gép- kocsi csapat
Altiszti iskola	12	25	25	25	32	25	32	32
Tiszti iskola	53	81	102	81	102	53	60	81

Vonatiskola	30 nap	Vezérkari iskola I. fokozat	70 nap
Segéd-tiszti iskola	30 „	Vezérkari iskola II. fokozat	42 „
Szállásmesteri iskola	20 „	Vezérkari iskola III. fokozat	41 „
Főtiszti központi iskola	25 „	Repülőgépvezetői iskola	173 „
Törzstiszti központi iskola	25 „	Repülőgépfelderítő iskola	90 „
Főtiszti lőiskola	18 „	Gépkocsiszerelő tanfolyam	30 „
Törzstiszti lőtanfolyam	11 „	Motorkerékpárvezetői tanf.	30 „

A tiszti előléptetések feltételei:

A századosihoz az újonc-, az altiszti és a központi főtiszti iskola eredményes elvégzése;

az őrnagyihoz 4 hetes zászlóaljparancsnoki szolgálat vagy újonc-iskolaparancsnoki szolgálat és a központi törzstiszti iskola eredményes elvégzése;

az ezredesihez egy 18 napos harcászati tanfolyam eredményes elvégzése.

Alapelv: minden milictiszt a saját egységét képezi ki. A kiképzőkar hivatásos tisztjei e munkájukban csak irányítják őket.

A kiképzőkar kiegészítésére megfelelő felsőbb képzettségű vagy főiskolai tanulmányt végzett milictiszteket vonnak be. Kiképzésük a csapattesteknél, majd a zürichi műegyetem „katonai tudomány” fakultásán történik.

A svájci hadsereg *kiképzési tervezete* évenként a következőképpen tagozódik: újonciskolák, póttestiskolák, ismétlő tanfolyamok, parancsnoki törzsek gyakorlatai, harcászati tanfolyamok, hadgyakorlatok. Az újoncokat az újonciskolákban, a tiszteket és altiszteket a póttestiskolákban képezik ki.

Az *ismétlő tanfolyamok* a csapatok terepen való kiképzését szolgálják és következőképpen tagozódnak: *részletkiképzés* az alegységek és a csapattestek keretén belül, *harcvezetési kiképzés* dandárkötelékben, *seregtestvezetés* a hadosztály-hadosztály elleni, több seregtest több seregtest elleni hadgyakorlatokon.

A *parancsnok törzsek harcászati gyakorlatai*: a parancsnoki törzsekkel minden 2 évben 11 napos harcászati gyakorlatot tartanak.

A hadtest- és hadosztályparancsnokokkal, azok vezérkari főnökeivel, az erődítményparancsnokokkal és a többi magasabb rangú tiszttel pedig 2 évenként 11 napos *hadászati gyakorlatot tartanak*.

A haderőnkívüli kiképzés.

Az ifjúság katonai előképzése az iskolákban, tornaegyletekben és az önkéntes katonai tanfolyamokon történik.

Minden tagja a tábori hadseregnek és a honvédségnek — amennyiben puskával van felszerelve — kötelezően tagja egy lövészegyletnek is, ahol bizonyos előírt löszámokat kell lelőnie.

A Szövetségi Tanács minden hadosztálykörletbe egy lőtisztet nevez ki. Az köteles szolgálatmentes idejében a lövészetre felügyelni.

A haderőnkívüli kiképzés eredményét biztosítják:

a) a lövészegyletek elterjedtsége és a lövészetnek nemzeti sportként való úzése;

b) az országszerte sok katonai szakegylet, melyekben a bajtársi szellem ápolása mellett igen komoly kiképző munka folyik.

Az állam mindezeket pénzzel és anyaggal bőségesen támogatja, amennyiben az állam ellenőrzésének alávetik magukat.

Mozgósítás.

A mozgósítás azáltal történik, hogy a szövetségi tanács elrendeli a „*tényleges szolgálatra való behívásokat*“. A hadsereggel a szövetségi tanács rendelkezik; a kantonok a saját területükön felállított seregtestekkel rendelkeznek, amennyiben rájuk vonatkozóan a szövetségi tanács nem rendelkezik, vagy még nem rendelkezett.

A *mozgósítás igen gyorsan történik*, mert a hadkötelesek felszerelése, fegyverzete és lova náluk van. A hadkötelesek egyenruhájukat, felszerelésüket és fegyverzetüket magukra öltve, az otthonukhoz közel eső „*gyülekezőhelyre*“ sietnek. A „*gyülekezőhelyeken*“ seregestraktárok vannak. Ezeken a helyeken állítják össze a nagyobb kötelékeket, ami egy napnál hosszabb ideig nem tart.

Az *összeállított kötelékeket* a gyülekezőhelyekről közvetlenül a felvonulási területre irányítják, illetve odaszállítják.

Tömösi Jenő